Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | Ч. 276. | Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 28. падолиста, 1921. | VOL. XXIX. | No. 276. | Jersey City, N. J., Monday, November 28, 1921. | THREE CENTS

# СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

## ПРЕЗИДЕНТ ПЛЯНУЄ ПРАВИЛЬНІ НАРАДИ ДЕРЖАВ

ВАШІНҐТОН, 25. падолиста. — З Білого Дому (осідку президента Злучених Держав) видано нині заяву про пляни президента завести широку межинародну орґанізацію.

Має вона бути щось в роді Ліґи Народів, яку оснував бувший президент Вилсон, лише що основа її буде значно відмінна. Догадуються, що се буде щось в роді товариства (асоціяції) народів, про яку була осібна точка в платформі (проґрамі) републиканської партії при послідних президіяльних виборах. Орґанізація сьої межинародної власти має вийти з теперішної конференції для зменчення зоружень у Вашінґтоні. Конференція має саме перемінитися в постійну, себто мають бути заведені постійні конференції подібного рода кождого року. До участи в конференції мають бути запрошені другі держави, отже й держави, що підчас недавної світової війни воювали проти аліянтів. Попри збори конференції, яка представлялаби щось в роді межидержавного парляменту, мавби бути заведений межидержавний суд, який судивби тих, що переступили межинародні умовлені державами закони.

Американський уряд уже почав вивідуватися серед делеґатів на вашінґтонській конференції, як задивлялибся їх держави на подібний плян.

## БРІЯН ПРО ПРОМОВУ КОРЗОНА.

НЮ ЙОРК, 25. падолиста. — Премієр Франції Арістід Бріян відїхав нині домів. Перед виїздом питалися його ґазетярі, що він думає про промову лорда Корзона, котрий остро критикував мілітаристичну політику Франції.

Він відмовився видати якунебудь заяву в тій справі так довго, поки не побачить офіціяльного тексту промови. Він далі висловився, що волить дивитися на заяву Балфура на вашінґтонській конференції, котрий заявив, що Анґлія далі готова поновити тягарі в грошах і крови для оборони Франції перед новим нападом зі сторони Німеччини. Опісля він знов став доказувати, що Франція має основу удержувати таку велику армію ,як вона тепер удержує.

## КОНФЕРЕНЦІЯ ГОДИТЬСЯ НА ЗНЕСЕННЄ ВИЇМКОВИХ ПРАВ В КИТАЮ.

ВАШІНҐТОН, 25. падолиста. — На нинішнім засіданню комітету для справ Тихого Океану та Далекого Сходу розбирано справу Китаю і постановлено приняти засаду, що Китай має бути увільнений від спеціяльних тягарів на користь заграничних держав. Також мають бути знесені конзулярні суди в Китаю, котрі розбирали справи чужинців в Китаю; на будуче усі справи мають належати до китайських судів.

## ПРЕДСТАВНИК РОБІТНИКІВ ОБЖАЛОВУЄ ЗЕЛІЗНИЦІ.

ВАШІНҐТОН, 25. падолиста. — Підчас переслухання перед сенатовим комітетом для межистейтової торговлі Френк Ворен, голова юнії зелізничих робітників на зелізничих поїздах усіх зелізниць Злучених Держав, заявив, що американські зелізниці, домагаючися підвишки оплат від людий та товарів, предкладають рішаючим про се урядам фалшовані відповідно рахунки своїх приходів та розходів.

## СЛІДСТВО НАД КРАВЕЦЬКИМ СТРАЙКОМ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 25. падолиста. — Підчас нинішного переслухання стейтової промислової комісії в справі кравецького страйку в Ню Йорку адвокат юнії Морис Гилквит заявив, що робітнича юнія буде старатися дістати від суду заборону проти кравецьких підприємців на тій основі, що викиненнє робітників зі шап є неправне, бо противиться виразній умові підприємців з кравцями.

Юнія подала також до публичного відома, що вона знов зробила одну умову з кравецькою шапою на старих умовах та що на основі сеї угоди 700 кравців верне до роботи.

Підчас переслухання перед стейтовою промисловою комісією прийшло до суперечки межи комісією та представниками підприємців та юнії. І одні і другі заявляли, що комісія не має права робити слідство. Адвокат юнії заявив, що юнія готова відкликати спротивленне під услівем, щ окомісія наперед возьме під увагу питанне, чи підприємці зломили контракт, а представник підприємців заявив, що він тоді зречеться спротиву, як комісія почне докладно розсліджувати стан цілого кравецького промислу. Комісія заявила, що вона має право робити подібні слідства та що вона не дозволить нікому диктувати, як вона має провадити слідство.

## КЛИЧУТЬ РЕЗЕРВИ ПОЛІЦІЇ ПРОТИ МОЛОЧАРСЬКОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК, 25. падолиста. — Нюйорські поліційні власти викликали вчора два тиясчі двіста спеціяльних полісменок в резерві, щоби стерегти розділювання молока, розвоженого страйколомами. Жінки мають стерегти стації, розділюючі молоко коло публичних шкіл; вони дістали розказ від команди поліції бити палками усіх непослушних.

Як заявляє представник молочарських підприємців, суд мав видати візванне до суду кільком урядникам юнії молочарських візників, кличучи їх на розправу за непослух суду, якого вони доконали через спротивленне судовій заборові виставляти страйкові пикети.

## ХОЧУТЬ ПЕРЕМІНИ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ НА ТОРГОВЕЛЬНІ.

Серед одної части американських урядників починає ставати популярною думкою, щоби воєнні кораблі, які мають бути виключені з воєнної фльоти, зовсім не розбирати, але перемінити їх на торговельні. Колиб такий плян принято, тоді будова кораблів, які тепер будуються у воєнних доках, не булаби перервана, а лише кораблі булиби покінчені як торговельні. На думку урядників, се булоби добре і для американського уряду, котрий не потребувавби платити тільки відшкодовання будівельним контракторам, і для самих властителів доків (корабельних варстатів).

## ТАБОР ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

Канадійські власти в злуці з міськими властями міста Ванкуверу, в канадійській провінції Британська Колумбія, заповідають ориґінальний плян помочи безробітним.

В так званім Гейстінг Парк має бути урядженний немовби військовий табор для безробітних. Допущені до нього будуть лише нежонаті. Табор буде заосмотрений у військові причандали і буде давати кождому чоловікови хату і харч за 5, долярів та 60 центів за тиждень. Кождому чоловікови буде заґварантована робота, яка буде йому приносити по 6 долярів та 40 центів на тиждень (по 40 центів на годину). Купання та прання має бути даром. Мешкаючі в таборі будуть мати право вживати свобідного від праці часу для шукання праці поза табором. В таборі буде дисципліна, (карність), над якою будуть наглядати поліційні урядники. Мешканці табору будуть працювати коло приготовання міської площі для гри в „ґолф" та коло загальної поправи парку.

Кошт сього експерименту коло помочі безробітним мають понести на рівні уряди федеральний, провінціональний та міський.

## ЩО БУДЕ НА СЛУЧАЙ НЕВДАЧІ ВАШІНҐТОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Американські урядники зовсім не вкривають, що случилобся на випадок, якби так вашінґтонська конференція для зменчення зброєнь покінчилася невдачою. Тоді Америка стараласбя вибудувати кождого року як мога найбільше кораблів. Межи головними державами світа прийшлоби до дійсних перегонів в будованню воєнних кораблів. Злучені Держави не хочуть сих перегонів, але якби до них мало прийти, вони дивляться спокійно на їх вислід, бо вони певні, що на кождий один воєнний корабель, побудований суперечником Америки, Злучені Держави побудувалиби три.

## ГАРДИНҐ ЗА СІОНІЗМОМ.

В четвер відбулося в Ню Йорку велике віче американських сіоністів, на котрому говорив межи инчим Наґум Соколов, голова світової сіоністичного виконавчого комітета і голова европейської сіоністичної місії до Злучених Держав. Підчас своєї промови заявив бесідник, що він власне вернувся з Вашінґтону, де він був принятий на авдієнції в департаменті стейту і де довідався, що президент Гардинґ є прихильником сіоністичної ідеї (себто ідеї жидівської держави в Палестині).

Ціллю сіоністичної місії до Америки являється зібрати гроші на відбудованнє Палестини. Сіоністи думають зібрати на сю ціль 100 міліонів долярів. Сю суму думають зібрати протягом 5 літ.

## ЯПОНСЬКИЙ ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИК РЕҐЕНТОМ

ТОКІО, столиця Японії, 25. падолиста. — Японський мікадо (цісар) тяжко хорий. Престолонаслідника Гіроґіто покликано цісарським рескриптом на реґента Японії.



## РАБУНОК НА КОРАБЛИ.

Коли минувшого понеділка до нюйорського порту заплив з австралійського порту Сидні корабель „Сонома", корабельні урядники відкрили чи не найвідважнійшу морську крадіж в історії. Зі спеціяльних кас корабля, призначених для переваження готівки, пропало 125,000 долярів в золотих штабах. Крадіж відкрито по отворенню кас, котрі уважали за безпечні перед вломниками. Доперва тоді побачили урядники, що вломники відпилували замки від каси, виняли з неї пять скриночок зі золотом, а опісля наложили на касу другі замки, які виглядали зовсім як відпиловані. Ключі корабельних урядників пасували зовсім добре до сих замків.

Як лише відкрито крадіж, урядники корабля повідомили заряд корабельної компанії. Зараз кількох урядників з детективами компанії пішло на корабель, щоби зробити вступне слідство. Вони переглянули докладно цілий корабель, але не найшли нічого підозрілого. Вони допитували усіх членів залоги, але й се на нічо не придалося. Уряд компанії не може навіть догадатися, де случилася крадіж. Вони лише догадуються, що золото перевезено на сушу, як корабель задержався був на острові Гололюлю.

## СВЯТО 1. ЛИСТОПАДА В УЖГОРОДІ.

З нагоди свята 1. листопада с. р. відбувся в Ужгороді тогож дня в салі керамічної школи святочний концерт в честь поляглих у боротьбі за волю України. Промову виголосив д-р Володимир Бирчак. На першу частину зложилися хорові й сольові співи та деклямація. Деклямувала Олюся Гупаловська О. Олеся: „Розбіглись ми по всіх світах усюди". Крім хорів відспівала п-ні Ольга Дівнич два сопранові соля. Другу часть програми виповнили знов мішані хори, сопранові соля й деклямації, з яких годиться піднести деклямацію корифея українського театру М. Садовського який виголосив Шевченкове „Посланіє". Діриґеном був Олекса Приходко, фортепяновий дострій був у руках К. Воски.

## ЯК ФРАНЦУЗИ СТРАТИЛИ ГАЛИЦЬКУ НАФТУ?

Французька часопись „Ль Евр" в статті п. заг.: „Як Французи стратили посіданнє галицької нафти" допаде, що після підписання мира одинайцять французьких фірм, які розпоряджають капіталом одного міліярда франків, викупили протягом кількох місяців майже половину нафтових теренів у Галичині з річною продукцією 270.000 тон), що до сього часу були власністю Німців. Французькі підприємства не мають вишколених фаховців, яких Німці мають доволі, і наслідком сього деякі французькі товариства змушені входити в спілку з німецькими; ті остані виступають в тих випадках під швайцарською покришкою.

## МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ НА АВДІЄНЦІЇ У ПРЕЗИДЕНТА ГАРДИНҐА В БІЛОМУ ДОМІ

### МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ БУВ МИНУЛОЇ СЕРЕДИ У ПРЕЗИДЕНТА ГАРДИНҐА, У МІНІСТРА ГУВЕРА І В ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 23. падолиста. — Нині був на авдієнції у президента Гардинґа митрополит Андрій Шептицький в товаристві адміністратора української католицької дієцезії в Злучених Державах о. П. Понятишина і дієцезального адвоката Виліема Дж. Кернса.

Митрополит зложив президентови привіт і ґратуляції з приводу скликання конференції для обмеження зоруження у Вашингтоні, висловлюючи надію, що успіхи сеї конференції принесуть полекшу для всіх народів, а між ними й українського.

Президент Гардинґ подякував за привіт і ґратуляції.

Розмова тривала 15 мінут.

Кромі того нині був митрополит Шептицький у міністра торговлі Герберта Гувера, якому подякував за поміч Америки українському населенню в Галичині і звернув увагу на потреби і нужду голодуючого українського населення в Галичині. Розмова тривала три чверти години.

Вкінці був сьогодня також в державному департаменті, де лишкв меморіял.

## ЗАМОРДОВАННЄ ЕПИСКОП АВЕРКІЯ.

БЕРЛІН, 10. падолиста. (Вл. кор. „Свободи"). — „Укр. Требуна" повідомляє, що большевики розстріляли преосвященого Аверкія, вікарного епископа Волинської епархії.

Епископ Аверкій на чолі хрестного ходу хотів коло Острога перейти большевицько-польський кордон. Большевики його затримали, вивезли до Житоміру, і там розстріляли.

## ЯК ЗАБИТО ОТАМАНА ВОЛОЩЕНКА.

БЕРЛІН, 10. падолиста. (Вл. кор. „Свободи"). — Смерть сотника Юрка Волощенка, про яку писалося в „Свободі" в статті про повстаннє на Україні, сталась при таких траґічних обставинах.

На початку жовтня командант київських червонних курсів, отаман Волох, колишній муж довіря Петлюри й головна причина розстрілу отамана Болбачана, написав Волощенкови листа, в якім обіцяв покаятись і вернутись до повстанців, а наперед просив Волощенка прибути до нього в Київ.

Волощенко, який давно знав Волоха й був колись його близким товаришем, повірив у ту обіцянку і потайки прибув до Київа. Волох дуже тепло привітався з Волощенком, але наприкінці дружньої розмови несподівано сказав:

„Ти вчора був у Струка, а нині я тебе перехитрив, — тому згинь, Петлюрівський герою!"

І з тим він трома стрілами з револьвера забив Волощенка.

## ФРАНЦІЯ ПРОТИ ПРОМОВИ БРИТІЙСЬКОГО МІНІСТРА КОРЗОНА.

ПАРИЖ, 25. падолиста. — З французьких голосів про промову анґлійського міністра заграничних справ, лорда Корзона, видно, що у Франції в політичних кругах вважають, що ся промова може тільки зашкодити дотеперішним приязним відносинам між Великою Британією і Францією.

Французькі політики і ґазети покликуються на заяву французького премієра Бріянда у Вашинґтоні, що Франція не хоче вести відокремленої самостійної заграничної політики, але спільну з аліянтами. Натомісць докоряють вони Великій Британії, що се вона а не Франція веде заграничну політику на власну руку.

Дневник „Там" (Час) пише, що Анґлія вела таку політику супроти Росії, Польщі і Туреччини, на яку Франція не могла згодитись. Франція не може приймати усього, пише ся ґазета, що подиктує британське правительство.

## БУРЯ У ФРАНЦУСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ІЗЗА ВИДАТКІВ НА ВІЙСКО.

ПАРИЖ, 25. падолиста. — Французьке правительство подало до парляменту до ухвали кредит в сумі 450 міліонів франків яко додаток до видатків на війско. Сей проект викликав в палаті бурю протестів. Посли з усіх лівих ґруп кричали проти сього нового видатку на війско. Посол Люї Марен кричав, що вже видано на війско 4½ біліона (міліярда) франків, тож годі видавати більше.

Міністер скарбу Думер пояснив, що сих 450 міліонів вже видано, а ходить лише о потверджене того, що правительство вже зробило. Та ся заява викликала ще більшу бурю.

При голосованню принято внесенне правительства дуже маленькою більшостю.

## ЗАМАХ НА ЛИТОВСЬКОГО МІНІСТРА.

КОВНО, Литва, 25. падолиста. — Сьогодня рано незвісні заговірники вкинули через вікно до мешкання литовського міністра скарбу Ґальванавскас бомбу, яка його тяжко ранила та ушкодила дім міністра і сусідні доми. Вибух стряс також будинок американського консуляту.

Вгадують, що сього замаху доконано з причини ворожого настрою проти литовського правительства ізза того, що воно хотіло згодитись на залагоду справи Вильни по думці пляну Ліґи Народів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА. | |
|---|---|---|---|
| Three cents the copy. | | Поодиноке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign ond Jersey City Rates. | | В Джерзи Сити і заграницею. | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 ценітв.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

# ОПОВІСТКА.

**ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) НАРОДНЬОЇ РЕПУБЛИКИ В АМЕРИЦІ.**

**Від. II. (фінанс.-торг.)**

**Ч. 617. Вашингтон, 22. падолиста, 1921.**

**Подається до загального відома, що сі тимчасові довжні записи (бонди) Позички Національної Оборони, які буде виставляти Фінансово-Торговельна Місія, почавши від 25. падолиста, 1921, буде підписувати тільки один член місії, др. Лука Мишуга.**

**Сі бонди будуть таксамо важні як і ті, які підписували оба члени місії, се є др. Р. Березовський і др. Л. Мишуга.**

**Др. Березовський виїздить з Америки в службових справах до місця осідку нашого Правительства.**

ЗА ФІНАНСОВО-ТОРГОВЕЛЬНУ МІСІЮ:

**Др. Березовський Др. Мишуга.**

# НАВІТЬ ФРАНЦУСЬКА ҐАЗЕТА ПИШЕ ПРО ПОЛЬСЬКІ ЗЛОЧИНИ В ГАЛИЧИНІ.

**Париська французька ґазета „Ль Ер Нувель" (Нова Доба) у виданню з 20. жовтня с. р. подає у формі оригінальної телеґрами зі Львова вісти про неправне зарядженне конскрипції польськими окупаційними властями у Східній Галичині, а саме в ціли поставлення аліянтських держав перед доконаний факт плебісциту, бо конскрипційні формулярі містять рубрику „державної приналежности", а комісарі змушують мешканців заявлятися польськими горожанами. Телеґрама згадує також про завішенне львівських українських часописий „Українського Вістника" і „Батьківщини". Тасама ґазета пише в тійсамій формі про заборону уступу у львівський університет українській молоді, про відмову дозволу на приватні університетські курси, і про арештованнє проф. Щурата та проф Галущинського.**

**У виданню з 22. жовтня тасама часопись приносить в телеґрамі зі Львова п. з. „Польська окупація у Східній Галичині" такі відомости:**

**Ціле українське населенне і більша частина жидівського населення ставить опір переведенню конскрипції польською військовою окупаційною владою у Східній Галичині. Цілі села відмовили послуху польській окупаційній владі при переписі населення. А тому, що вислані польські військові експедиції змушують населенне до участи в конскрипції, воно скрилося в ліси, так, що цілі села є майже вилюднені (прим. село Потік, повіт Рогатин). В хатах остались тільки старці та діти. Польські війска виловлюють втікачів. ПОЛЬСЬКІ ЖАНДАРМИ ПРИМУШУЮТЬ ДІТИЙ ВИДАВАТИ КРИЇВКИ СВОЇХ БАТЬКІВ. В ОДНІМ СЕЛІ ПОЛЬСЬКІ УЛАНИ ЗВЯЗАЛИ ШНУРАМИ УКРАЇНЦІВ, ЩО ВІДМОВИЛИСЬ ВІД УЧАСТИ В КОНСКРИПЦІЇ; ПРИВЯЗАЛИ ЇХ ДО КОНИЙ І ТЯГНУЛИ В СЕЙ СПОСІБ ДО КОНСКРИПЦІЙНОГО БУДИНКУ. Подібні надужиття були в повітах: Перемишляни, Чортків, Чесанів і інших. Так отже польські урядники записують масово Українців за Поляків".**

---

**Як звісно, французька, а головно париська преса, все була приязною для Польщі і боронила її навіть тоді, коли чесному чоловікови соромно було навіть вимовити слово „Польща". Найбільше служила париська преса польським політичним злочинцям за гроші.**

**А коли яке слово правди продиралось про Польщу в якій французькій ґазеті, то се було як промінь сонця на хмарному небі, як голос вопіющого в пустині.**

**Або збудилась совість у котрого з французьких редакторів, або Ляхи котрого не підкупили чи не могли підкупити і дивним дивом і в французьку ґазету попалась дійсна правда.**

**Така дійсна правда тепер попалася в париську часопись „Ль Ер Нувель". Вона тимціннійша, що так рідко її в Парижі можна подибати.**

**Тяжко українській, то значить чесній, справедливій і опертій едино на правді, пропаґанді дістатись до французької преси. Але всетаки треба діставатись і треба старатись і до французького народу промовити про звісних вже і заграницею польських політичних злочинців і про їх страшні злочини над українським народом.**

**Пропаґанда коштовна річ. Але всетаки Українці повинні ужити всіх сил, щоб паралїжувати польську підлу брехливу пропаґанду, а вияснити правдиво і справедливо свою слушну справу перед світом.**

# ЗАПРИЯЗНЕННЄ ШЛЯХОТСЬКОЇ ПОЛЬЩІ З БОЛЬШЕВІЄЮ.

**Париська французька часопись „Ль Інформасіон" приносить телеґраму з Риґи, столиці Латвії, після якої польсько-большевицький спір закінчився повним порозумінием, а саме Польща в заміну за заплату з боку большевиків, предвидженої риським договором суми золота, зобовязується: видалити з краю всіх орґанізаторів проти-большевицьких ґруп; увязнити і віддати судови всіх учасників проти-большевицьких повстань на „російській треиторії"; концентраційні табори з інтернованими білими військами перенести в глибину краю і звільнити та відіслати домів козаків, які служать в польській армії.**

**Не даром то кажуть, що свій свого все знайде.**

# ПРО ЩО МРІЮТЬ НІМЦІ.

**Союз Німеччини з „Російською Демократичною Федеративною Республікою". — Смерть золота. — Енерґон. — 27 міліонів безробітних, революція і анархія в Америці. — Німецько-російська запамогова акція.**

**(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").**

---

Вже з короткого змісту, поданого в повищих наголовках, кождий може побачити, що мова тут піде про фандазію. Ще нема „Російської Демократичної Федеративної Республіки", а є Російське Большевицьке Пекло; ще зоолто не вмерло, а панує над світом; ще ніхто нічого не знає про той таємничий „енерґіон"; ще Америка має тільки 5 міліонів, а не 27 міліонів безробітних, і ані на революцію ані на анархію там не заноситься; ще нема мови й про німецько-російську запомогову акцію для Америки та Анґлії, а навпаки запомогової акції потрібують Німеччина і Росія.

Так, нема нічого подібного, а є щось цілком протилежне. Нема — але може бути. Принаймні, німецька фантазія вже цілком докладно змалювала всі подробиці, як і навіть коли ці всі зміни станудться. А щоб і наші американські земляки знали, про що Німці мріють і що їм сниться, я тут хочу переказати зміст одної німецької фантазії. Чейже і нам не байдуже, як инші народи уявляють собі найблизчу долю нашого покоління.

Фантазію, про яку йде мова, написав др. Едґар Штерн-Рубарт. Надрукувала її найповажнійша німецька часопись „Vossische Zeitung". Правда, редакція додала від себе примітку, що вона друкує фантазію д-ра Штерна тільки як „пересаджене пророцтво, яке проте заслуговує на загальну увагу". Ця примітка, звичайно, не тільки не зменшила загального інтересу, а ще збільшила його. Я навіть певний, що кореспонденти великих американських часописів телеґрафічно передали зміст цеї фантазії до своїх редакцій.

Фантазія д-ра Штерна називається „Смерть золота". Зміст її вичерпується звітом американського амбасадора в Берліні до його уряду в Вашинґтоні. Звіт амбасадора — розуміється, вигаданий, але дуже влучно вигаданий, — носить дату 14. червня 1939 року.

Амбасадор у своїм довірочський уряд про умову, заключенім звіті повідомляє американну між Німеччиною та Російською Демократичною Федеративною Республікою. Умова та не переслідує ніякої мілітарної чи політичної цїли, а виникла виключно з того скрутного господарського стану, в якім ці обидві держави протягом останніх двох десяти літ перебували. Вона має метою звільнити ці держави й економічно звязаних з ними сусідів од залежности від держав з високою валютою. Умова, підписана 4. серпня 1938 р. в Берліні, має таких 5 точок.

„1. Обидві держави зобовязуються протягом року скасувати істнуючі в них грошеві системи й завести спільну нову.

2. В основу нової системи покладається „енерґон", себ-то одиниця енергії, яка випливає зі слідучої формули:

$$\frac{а+в+с}{3}=1 \text{ енерґон},$$

причім **а** означає одну осьму частину тої кількости калорій, яка потрібна для прохарчування одної людини на день, **в** — пересічну кількість вугля, яку одна людина може добути в одну годину й **с** — пересічну кількість збіжа, яку річно дає 1 кв. метр поля.

3. Цею новою системою обидві держави символично показують, що надалі вартість річей повинна залежати виключно від співвідношення народногосподарської користи й зобовязань держави супроти громадян, а не від грошевих валют, колись забезпечених золотом, а нині зовсім обезцінених.

4. Обезпеченнєм виданих обома державами знаків вартости служить участь держав у здобутках всякої промислової, хліборобської й індівідуальної діяльности й здобутки робучої повинности всіх здорових дорослих осіб у віці між 20 і 60 роками за вимком матерей родин.

5. Усі митні кордони між обома державами скасовуються від нинішнього дня".

Далі американський амбасадор дає стислий огляд тих наслідків, які принесла ця умова за перший рік її істнування.

Німецька західна границя фактично зістала замкнена для всякого ввозу й вивозу. Зі сходу границі замкнула Росія, яка заборонила всякий зовнішний торг через порти Японського, Охотського й Берінґового моря. Таким чином, західні держави (читай: нинішня Антанта разом з Америкою) цілковито стратили найменшу змогу товаровиміни з територією в 24 міл. кв. кільометрів і з людністю в 300 міліонів душ. Зате уряди Росії й Німеччини навязали вимінний торг з ріжними незалежними державами, як Південна Америка, Хіна й т. и. Західні держави, особливо-ж Америка, не мають змоги витримати конкуренцію й мусять уступитися з цих ринків.

Задовженість усіх европейських держав перед Америкою й почасти перед Анґлією так високо піднесла валюти обох останніх держав, рівно як і деяких маленьких, що вже від довшого часу Німеччина мала змогу постачати вироби за таку ціну, якої не вистачило-б навіть на те, щоб оплатити в Америці працю робітника. Наслідком того **число безробітних в Америці зросло з 6 міліонів у 1921 році до нинішних 27 міліонів,** а це показує, що велика кількість золота ще не є ґарантією проти руйнації державних фінансів.

Натомісць німецько-російська спілка, до якої прилучились також окрайні держави, Австрія, Чехословаччина й під погрозою державного банкроту Польща, дала участникам такі вигоди:

1. Цілу потребу в наровині вони покривають власними силами. Росія дає мідь, марґанц, бавовну, лісс. Німеччина—зелізо, сталь, алюміній, вуголь. Урожай хліба й картофлі поділяється після дійсної потреби між усіма обєднаними державами.

2. Вимінюючи свої машини, бавовняні, електричні й инші вироби з названими незалежними державами, спілка дістає за них почасти їх люксусові продукти, як шовк-сирівець, чай, кава, тютюн то що, почасти-ж золото, яке йде на виплат військових боргів. Золото зрештою падає що дня в ціні, бо спілка дає за нього високоцінні „енерґони".

3. Спілка протягом першого року вже сплатила всі свої закордонні борги в золоті. Це настільки понизило вартість золота, що виникла думка, чи не пустити його замісць міди в електричну промисловість.

Американський амбасадор наводить ще богато инших фактів і міркувань, дає ріжні поради й висловлює докори, але ми на тім зупинятися не будемо, гадаючи, що суть справи вже й так ясна. Але найцікавійше нам все таки ще лишилось довідатися. Власне, коли кінчається звіт амбасадора, автор фантазії додає на закінченне:

**„Цей звіт не дійшов до Вашингтону, бо велика американська революція безробітних на кілька місяців утворила стан повної анархії. Дальший розвиток подій — розваленне американської юнії, розбитте британської імперії, німецько-російська запомогова акція — це все загально відомо. Ці події належать до історії".**

Що сказати з приводу цеї фантазії? З одного боку пригадуються відомі приказки: „курці просо сниться", „голотній кумі хліб на умі" й т. д. Німці не можуть собі подарувати, що проґавили союз з Росією — і „богатіють думкою" про майбутній союз. Німці стратили своє золото — й мріють про смерть золота. Коли так дивиться на справу, то фантазію можна приняти тільки за фантазію, або, кажучи по мужицьки, за „сон рябої кобили".

А що, коли в цій фантазії є правдиве зерно майбутніх подій? Нема сумніву, що Німеччина хоч нині готова була-б заключити такий союз з Росією. Перешкода лише в тім, що нема тої Росії, й невідомо, яка вона ще буде. Очевидно, що від дальшого розвитку подій на території бувшої Росії остаточно й залежатиме доля цього самого по собі дуже цікавого німецького пророцтва.

**Радянин.**

Берлін, 10. листопаду.



# ПЕРЕД ІРЛЯНДСЬКОЮ ВІЙНОЮ В ГАЛИЧИНІ.

(З віденського тижневника „Український Прапор" з 5. падолиста 1921).

---

Очевидці оповідають, що ціла Східна Галичина залита масою польського війска, переважно кіннотою. Скрізь по селах польське війско харчується коштом українського населення, причім страшенно знущається над народом, бє прикладами крісів навіть жінок у зуби так, що люди приносять вибиті зуби в жменях до судів. Але суди відсилають їх з нічим, кажучи: Вписуйтесь на польські конскрипційні лісти.

Вязниці переповнені. По тюрмах знущаються над політичними вязнями в нечуваний спосіб. Цілі родини увязнені так, що по хатах остались тільки малі плачучі діти.

Голод у Східній Галичині починається великий, бо польське війско виграбовує все, а чого не може зужити, то нищить. Пашу вже всю забрали й худобі нема що дати їсти.

Такі муки терпить нарід у Східній Галичині вже 8-ий рік. І не видно кінця. Українська інтелігенція, особливож учительство вимирає з нужди і побоїв. Арештують і випускають і знов арештують так, що вони більше в тюрмі ніж на волі.

Найновійший спосіб насильства Ляхів такий: **Кождому, хто не хоче піддатись польській конскриції, забирають мешканне і під зиму викидають з дітьми на улицю.** Плач по всіх містах і селах Східної Галичини не до описання. Цілий край виглядає як одна катівня. Силують навіть говорити по польськи, інакше бють. Бють в поліції; бють по постерунках жандармерії; бють у тюрмах; бють по улицях; бють навіть у домах, перелякуючи дітий. Народ прямо гине. Богато випадків божевілля. Кожда їзда Українця, кождий вихід із села — се рух між життем і смертю.

**Денщики польських офіцирів палять меблями українських родин в печах так, що навіть ліжка зпід хорих забирають.** А українських хорих до шпиталів не приймають. Ненависть у цілім краю до Польщі просто не до описання. Полякам не лишається там ніщо інше, як винищити ціле українське населенне. Інакше, як вибухне там революція або як наближаться хоч на хвилю большевики, то буде страшна різня, якої ще світ не бачив.

**Улицями ведуть постійно скованих людей, обдертих, помарнілих, бючи їх нагайками.** Польська публика ще заохочує катів прилюдно. Глумиться з аліянтів і з усяких конференцій. **В Галичині увязнила тепер польська влада понад 14.00 українських інтеліґентів.** Доходить до того, що наприклад українських адвокатів для підірвання їх опінії вязнять у судових салях в часі розправ і т. і. Стан краю — страшний.

**Річ ясна, що такі відносини мусять викликати ірляндські способи боротьби в тім нещаснім краю, що остає під „охороною" великих держав заходу.** Перестерігаємо ще раз прилюдно правительства великих держав перед тим, що пляново викликують Поляки своїм страшним терором. Очевидна річ, що довше проволіканне вирішення галицької справи зробить з тої країни нову Ірляндію.

# СЕ І ТЕ.

---

**Польські і московські пани та українські цуценята.**

Липнева згода межи ляцькими та московськими комуністами на скасованнє української комуністичної партії у Східній Галичині се не перше посяганнє злучених польських та московських „революціонерів" проти справ українського народа на самоозначеннє.

Такі посягання трафлялися і давнійше. Вели їх нераз польські соціялістичні партії та московські соціялістичні партії. Хто знає історію соціялістичного руху в Галичині, той тямить також добре ту добру боротьбу, яку мусіли українські соціялісти перевести, заким польські „товаржише" признали Українцям те саме право, яке Поляки домагалися від Німців, Москалів, Чехів і других. Хто не знає довгої боротьби українських соціялістів на Великій Україні проти московського націоналізму, прикритого нібито інтернаціоналізмом? Обі течії нераз сходилися на спільнім ґрунті; раз польські та московські соціялісти пішли так далеко, що на одному межинародному соціял-демократичному конґресі польські соціялісти з Галичини порозумілися з московськими соціялістами з Росії з Лейбою Троцьким на чолі і постаралися навіть о те, що протоколи сього конґресу пошахрано і на місце двох українських делеґатів з Галичини поставлено двох польських „товаржиши", яких на конґресі не було.

**Українські соціялісти колись.**

Таких фактів є богато. Однак в минувшині усе так бувало, що кождий такий факт викликав відпір зі сторони українських соціялістів. Проти кождого польського та московського посягання на українські права пішов протест. Українські соціялісти домагалися для свого народа, для українських робітників таких самих прав, яких домагалися польські та московські соціялісти для своїх. Не домагатися сих прав українські соціялісти уважалиб хрунівство перед власними засадами. Се значилоб боротися проти крив зі сторони буржуазії, а дозваляти на несправедливість зі сторони власної партії. В той спосіб справжні українські соціялісти доказували, що вони не наймити московські та ляцькі, що вони хочуть свому народови такого самого визволення, як москвські та польські хочуть своїм.

**Українські комуністи нині.**

Тому московсько-польська згода на скасованнє української комуністичної партії в Галичині треба уважати знаменито нагодою для українських комуністів. Вони могли показати перед цілим світом, а передовсім перед українським народом, що вони не наймити польських та московських комісарів, що вони не продадуть свободу свого народа, навіть хочби за се мали спасти в їх роти які охлапи зі стола польських та московських комісарів, такі охлапи, примірои, як комісарство або запомога на ґазетку. Ті що себе називають українськими комуністами могли показати, що вони не раби і не цураються свого народа, як польські або московські комуністи не цураються свого. Вони могли показати, що вони так само люди, як другі, що їм національне визволенне так само дороге, як Москалям або Ляхам. Мали нагоду показатися людьми. Місто сього вони сю нагоду повернули так, що показали в повній наготі всю мерзоту, всю льокаюватість, рабскість. Місто сього ті, що себе представляють українськими комуністами, пішли втирати порох з того чобота що копає український народ. Стали лизати ті обцаси, що давлять українського селянина та робітника. Пішли з чолобитнею ляцькій та московській комісарщині.

**Що „українських" комуністів обходить, що польські і московські шовіністи касують їх партію?**

Ніби то українські комуністинчі „Єжедневні" позволили собі навіть на цинічний визов на адресу українських ґазет, питаючи, що се може Українців обходити, що польські та московські „жиди" роблять собі якісь концахти.

Звичайна собі льокалська психольоґія. Льокай не може зрозуміти, як свобідний чоловік може хотіти свободи. Не може ляцький та московський служка зрозуміти, що польсько-московські коншахти обходять Українців тому, що ті коншахти відносять до Хкраїнців. Якби московські та ляцькі комісарі робили собі коншахти за свої власні права, якби польські комуністи умовою годилися скасувати польську партію або московські годилися касувати московську, тоді відомо Українцям нічого булоби в те мішатися. Коли однак польські та московські шовіністи вбравшися в машкари революційности, касують українську партію, тоді обовязком Українців є протестувати проти сього. Обовязок сей мають передовсім самі комуністи, бо се їх партію касують. Не буде протестувати хиба іподлений раб, якому панська служба випекла останки всякої людської чести.



# ОГЛЯД ГОЛОВНИХ МОМЕНТІВ У РОЗВИТКУ ГАЛИЦЬКОЇ СПРАВИ (1918—1921).

---

**1918.** 19. X. Проголошення державної самостійности українських земель був. Австро-Угорщини.

1. XI. Українська Національна Рада перебирає власть у Східній Галичині і Буковині. Польське повстання у Львові. Польсько-українська війна.

6. XI. У. Н. Рада проголошує ідею злуки Галичини з Українською Державою.

11. XI Проголошення Західно-Української Народної Республики.

21. XI. Уступлення Галицького Уряду зі Львова до Тернополя.

8. XII. Голова Державного Секретаріяту д-р. К. Левицький відкидає польські пропозиції мирових переговорів.

**1919.** 3. I. Національна Рада проголошує злуку З. У. Н. Р. з У. Н. Р. Перехід уряду з Тернополя до Станиславова.

26. II. Початок переговорів у Хирові, за почином міжнародної комісії під проводом ґен. Беретельмі. Галицький уряд відкидає пропозиції сеї комісії і виповідає перемирря.

19. III. Мирова Конференція у Парижі взиває ще раз Українців і Поляків до завішення оружя.

7. V. Нова спроба Мирової Конференції спинити війну у Галичині. Пропозиції комісії під проводом ґен. Боти відкидають Поляки.

15. V. Польська армія під проводом ґен. Галлера починає велику офензиву в Галичині. Заступник Директорії у Варшаві. Кудриновський заявляє готовість зректися Галичини в користь Польщі.

25. VI. Мирова Конференція у Парижі рішає прилучити Східну Галичину провізорично до Польщі із, застереженням будучого плебісциту. Уступлення Галицької армії й уряду за Збруч.

VIII. Заступники Директорії у Варшаві поновлять зречення Галичини.

20. XI. Найвища Рада усталює статут для Галичини на час її провізоричної приналежности до Польщі. Польща не приймає цього статуту.

2. XII. Варшавська умова У. Н. Р. з Польщею і її формальне зречення Галичини.

8. XII. Найвища Рада повідомляє Польщу про її тимчасову східну границю (лінія Керзона).

15. XII. Тайна умова між Клеменсо і Ллойд Джорджем, в якій сей останній відступив від домагання провізоричности у розвязці галицької справи.

21. XII. Найвища Рада завіщує статут для Галичини.

**1920.** II. VII. Найвища Рада у Спа порішає, що на випадок здійснення пропонованої мирової конференції у Лондоні для польсько-большевицького мира, тамже буде порішена й галицька справа, при участи заступників Галичини.

16. X. Підписання мирового премінара у Ризі, з полишенням Галичини при Польщі.

**1921.** 23. II. Рада Союза Народів видає опінію про сучасне міжнародно-правне становище Галичини.

18. III. Підписання мирового трактату в Ризі, в якому східну границю Польщі постановлено на Збручі.

22. VIII. Союз Народів у Женеві висказує бажання, щоб Найвища упорядкувала правне становище Галичини.

Львівський „Вперед" подає за Орієнт-Радіо зміст ноти, яку французький посол у Варшаві має передати польському урядові в справі Галичини. В сій ноті вказується, що рішення Союзу Народів не виключає можливости офіційної інтервенції з боку аліянтів в справі Східної Галичини, щоби тим привернути порядок (л'ордре) та стан законности (л'етат леґал). Тому французька нота попереджує Польщу, нехай вона не дочікується інтервенції аліянтів і наперед (аю пре атабле) дасть Східній Галичині автономію, подібну до сеї, яку надано для Вильна. Допускаючи не тільки можливість а й правдоподібність такої ноти, звертаємо увагу на неможливість переданої вище фрази про рішення Союза Народів, тому що мериторичного рішення тогож Союза не могло й не може бути, тому що галицька справа покищо не входить в його компетенцію, і він тільки вставляється за нею у Найвищої Ради.

# ЯК ЛЯХО-ТАТАРИ ПЕРЕВОДИЛИ ЛЯЦЬКУ КОНСКРИПЦІЮ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

**Звідомлення про криваву ляцьку конскрипцію зі старокраєвих українських часописий.**

V.

(Дальше).

ЛЬВІВ.

На Підзамчу арештовано за опір проти конскрипції Теодора Стирпака і в його неприсутности комісарі виповнили конскрипційні листи.

Вже третій тиждень шукають поліціянти за С. Паньковим, зам. при вул. Потоцького ч. 60. Остаточно записали собі його родовід в нотатці, поданий жінкою Панькова, Францускою, що також рішучо запротестувала, щоби її писати Полькою.

Гриць Корпан з вул. Пільної ч. 45 і І. Мандюк з Личакова заплатили по 600 марок кари в комісаріяті, а крім цего поліція стягнула з них протокол. На домагання обох поліційний комісар написав на конскрипційних листах, що оба зізнавали під примусом, це є під багнетами, написав їм в рубриці приналежність — Східна Галичина, але згодом це перечеркнув і написав — Польща.

ЛЬВІВЩИНА.

В селі Грибовичі комісар примушував селянина Василя Зінкевича підписати конскрипцію, приклавши револьвер до його грудей.

БОБРИЧЧИНА.

В селі Лопушна комісарі виповнили аркуші самі, підписували власноручно селян, а всіх інформацій давав Павло Сорока.

ЖИДАЧІВЩИНА.

Студента Іванкова, арештовано в с. Верхня за підозріння убийства комісаря, перевезено до вязниці в Стрию.

БОРЩІВ.

На засіданню конскрипційної комісії в Борщеві оголосив староста, що в Галичині Українців нема, тільки за Збручем і що всіх гр.-кат. треба записувати Русинами або Поляками. Населення с. Ольховець відмовилося від перепису. Війт Полях Біліньскі вмовив в комісарів, що селян бунтує свящ. Лисевич. Жандармерія напала на дім священика, що лежав хорий і хотіла його затягнути з ліжка до арешту. Це так вплинуло на недужого священика, що він дістав нервового розстрою і по 3 днях помер, залишивши четверо дітей сиротами.

ЗБАРАЩИНА.

В селі Гущанках записався тільки один Жид Пільцер і Поляк Попіль. Село вже через два тижні опирається конскрипції.

**Дві методи при конскрипції.**

При переведенню конскрипції у Східній Галичині комісарі примінюють дві методи: одну на селах, другу у Львові. Коли на селах жандарми арештують і бють селян за подання української народности, то у Львові один комісар заявив, що можна записувати приналежність „Східна Галичина під окупацією Польщі".

**З поліційних арештів у Львові.**

Громадянку Олену Дубравську, вдову по скарбовому референті, арештовано за опір в конскрипції. Посаджено її до арештів при вулиці Яховича, де передержано її 4 доби в спільній келії разом з вуличницями і злодіями. Через цілих 4 доби не давано ніяких харчів, а навіть обіди, принесені з дому, забрала поліція для себе. Профос Ясіньскі обкидував арештовану найгрубшими лайками і брутальними кпинами. Громадянка Дубравська конскрипційні листи мимо всего не підписала. Разом з нею сиділа в арешті 5 діб гром. Евгенія Левицька. Ключник сказав, що політичним вязням заборонено давати їсти, щоби голодом примусити підписати конскрипцію. Чи знає про це вища влада, що має надзір над львівською поліцією? Чи арештовані Українці мусять переносити моральні і фізичні тортури? Подаємо це до відома варшавському міністерству внутрішних справ.

У ЛЬВОВІ.

Кождого дня приводить поліція тих Українців, що не виповнили конскрипційних лист, до бюра конскрипційного, відки відсилають їх просто на поліцію. Поліція неправно примінюючи осавлений „Прігельпатент", саджає їх до тюрми, хоч зовсім не має до цего права, бо конскрипційний закон зовсім що иншого говорить. Арештування відбувається з великою парадою, бо одну „небезпечну" особу веде на поліцію трох або чотирох поліціянтів, на чолі з конскрипційним комісарем.

Оноді заведено на поліцію жінку проф. д-ра Василя Щурата, який тепер сидить в тюрмі на Баторія, а вчора між иншими заведено жінку адвоката д-ра М. Янкевича і канд. адв. д-ра Володимира Кіжика.

Конскрипційні органи ведуть в ще инший спосіб свої чинности. Вчора зайшли до жінки адвоката д-ра Голубовського, казали предложити собі мельдункову карту, виписали з неї що їм було потреба, отже ті особи, яких давно нема вже у Львові, а на її протести загрозили її арештом і обіцяли дальшу свою візиту.

Конскрипційний комісар Бізанц в пр. Болюхової при вул. Грунвальдській ч. 8, записав всім польське горожанство і проти волі гром. Болюхової записав їй латинський обряд і польську мову. В цій справі внесено карне донесення до прокураторії.

Дня 18. жовтня арештовано Евстахія Нагірного, директора „Народньої Торговлі", за відмову зізнань при конскрипції.

Громадянин Юрко Кішко виповнив конскрипційний аркуш, написавши „приналежність": Східна Галичина. Комісар Пйонтковскі виляв його гайдамакою, записав сам згаданому „єнзик ойчисти польскі", підписав аркуш власною рукою.

ДОБРОМИЛЬЩИНА.

До села Передільниця прийшов 39-тий полк війска під командою поруч. Тіля. Жовніри війта Івана Шмігельського побили так, що лежить досі опухлий. Побито також Параську Купчак нагайкою до того степення, що вона впала на землю, побито Миколу Шеремету. Сам пан поручник бив Тиравську, нещасну жінку умово хору. Коли побитий Олекса Гаповський пішов із скаргою до поручника, то цей побив його нагайкою другий раз. Жовніри гнали нагайками жінок до ріки. Миколу Піньчика, Сенька Боднарчука і його жінку, Степана Боднарчука і жінку, Івана та Катерину Мичуду били за це, що не найшли в них масла. Били малі діти за це, що запізно принесли їм хліб і молоко. Багато селян від конскрипції пішло прямо до лікаря і до суду з розбитими головами, але Котовскі викинув їх з суду за двері. Били жовнірі, зганяючи селян, а комісарі і поручник управляли.



# ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Лист С. Завадецького з Чехо-Словаччини до свого вуйка Романа Шевчука в Рочестер, Н. Й.).

Дорогі Вуйку і Вуйно!

Засилаю Вам сердечне поздоровлення з чужини на чужину. Кілько разів згадаю Вас, то страх серце збирає, куди то ми порозходилися!

Я недавно дістав з дому від тата і від брата Василя лист, в якім вони пишуть, що їм поводиться добре, але таке „добро" най нашї вороги мають, котрі нас побиджають.

Тепер Поляки гонорні, бо їм уже признали Горішний Шлеск. Лишилася ще до полагодження справа Східної Галичини, яка, я думаю, випаде на нашу користь, бож ми не задурно свою кров проливали, а тепер по чужих таборах мучимося.

Чехи і польські зайди не дають нам спокою, бо все і всюди підмовляють нас, аби ми верталися до дому, але ми тримаємося купи і дбаємо о те, щоби в нас був ще сильний кулак.

Ви вже певно знаєте з газет, що кождий наш жовнір дістає тепер лише 50 чеських сотиків на день (на американські гроші це робить два центи на три дні) і з того ми мусимо тут удержуватися.

Давнійше ми ще мали хоч тільки духовоі розради, що читали свої українські часописи „Український Вістник" і „Батьківщину", а тепер обі ті львівські часописи Поляки закрили і ми вже не знаємо, що діється в нашім ріднім краю.

З приватних листів, які до нас приходять, довідуємося, що Поляки переводять тепер в Галичині конскрипцію і всіх Українців записують Поляками, але український дух такому насильству противиться і через те Поляки над українським населенням дуже тяжко збиткуються. Деяких Українців ляцькі опришки забивають, иншими виповняють усі свої тюрми, а решта українського населення криється по лісах. Люди повирікалися своїх власних домів, аби лише не дістатися в руки польських конскрипційних комісарів. А ховаються перед тими комісарами не лише батьки родин, але і мами і сестри і браття — навіть малі діти.

В калуськім повіті прийшли Поляки (комісарі не ходять по селах самі, але з сотнями польських розбишаків, котрі до людий стріляють) писати конскрипцію, але люди наробили крику і подерли комісареви його папери та ще і його самого трохи потурбували...

Я в своїй голові думаю, що таке насильне роблення Поляків з українського населення не вийде Полякам на добро, бо наш нарід не забуде їм ніколи своєї страшної кривди. А-ле найдивнійша річ — то се, що світ бачить криваву господарку Ляхів на українських землях і нічого не робить, аби хоч трохи вкоротити їх дику сваволю. Чи ще довго так буде?...



# ВИНАХОДИ В СТАРИННИХ ЧАСАХ.

Історія записує богато трагічних случаїв з людьми, які поробили відкриття, як той кажуть, перед слушним часом. Їх винаходи затратились на те, аби в пізнійших віках хтось наново винайшов. Більше чим дві тисячі літ жив Архімед, який придумав і збудував парову машину (інджин) котра в дійсности функціонувала. Та люди тодішних часів не зрозуміли його гадки і винахід пішов в забуте. І треба було двайцять століть, щоби пара підносячи покришки на горшках, на вела Джеймса Ватта на відновлене відкриття з перед 2 тисяч літ.

Старинні Греки знали про електрику і магнетизм, одначе не вміли запрягчи до послуг. Хінці. уживали компаса ще перед часами християнства.

Найцікавійше є те, що бездротний телефон видумав понад 0 літ тому оден учений, одначе не маючи гроший не міг зробити ужитку зі свого винаходу, який і призабув ся.

# ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

**Н. М. Шікаго, Ілл.** Ваша допись не буде поміщена.



# ІВАН БЕЛЕЙ.

**(Посмертна згадка).**

Дня 20. жовтня помер у Львові Іван Белей, бувший начальний редактор „Діла".

Покійний уродився 1856 р. в міщанській родині в місточку Войнилові. Гімназію скінчив у Станиславові, правний факультет в університеті у Львові.

Іван Белей був не тільки ровесником Івана Франка, але в „юних днях — днях весни" лучили їх обох також однакові погляди. В 1880 р. оба видавали журнал „Світ". Оба працювали також в „Ділі", яке заложили народовці під редакцією Володимира Барвінського в 1800 р. Та коли Франко, через свої радикальні погляди, не міг зжитися з „Ділом" і його кількаразове співробітництво швидко вривалося, — Белей остав у „Ділі" на все, спершу як співробітник, а від 1883 р., після смерти Володимира Барвінського, як начальний редактор. В звязку з сим відійшов він від радикалізму і став народовцем.

На се в свій час нарікав Драгоманів у листах до Франка. Він вказував на те, що народовці не можуть обійтися без молодих письменських сил з кругів радикальної молодіжи і дорікав їм, чому вони, працюючи в видавництвах народовців, не поставлять своїх умов, не стараються, хоч би постепенно, проводити своїх принципів, але безслідно гинуть серед народовців, стають такими самими, як загал народовських діячів. При сім як на примір указував Драгоманів на Белея.

Белей мав великий публіцистичний талант. Перші його річи в „Світі" та инших радикальних виданнях були яркі й оригінальні. Та ставши редактором „Діла", він неначе зрубився в його річниках. Писав що дня, на всі можливі теми, бо така тяжка праця була тоді для українського публіциста. (Тай тепер не богато лекша!). Написав богато цінних статтей політичного, економічного, господарського змісту, але згубив себе в тій щоденній праці. Може я помиляюся, але здається мені, що поза історією товариства „Просвіти", яку написав Белей з приводу 25-літнього ювилею товариства, нічого з письменських праць Белея не збереглася в окремій книжці. Все втопилося в тім море безіменности, яке представляють річники щоденного часопису.

Не зменшає се заслуги Белея, бо він давав читаючій громаді той щоденний духовий хліб, яким є часопис. Але наслідком сього його імя не стало тою яркою індівідуальністю, яку величає суспільність. Можна би про нього сказати: робив корисне діло для народу з кривдою для себе.

Маю вражіння, що житте Белея було дуже важке. Не тільки тому, що мав богато, за богато праці, а заплату таку, що ледви ставала на скромне життє. А ще більше тому, що письменник, який не мав ніякого иншого фаху, з якого міг би жити, і жив тільки письменським заробітком, був в очах громадянства чимсь низшим, як чоловіком „без становища".

Памятаю, пок. Борковський, який працював у „Ділі", як спенсіонований директор гімназії, часто переконував нас молодших, що треба конче здавати докторат і старатися за якесь становище. Любив наводити відомий вірш про німецького поета Ганса Сакса, який був шевцем:

„Hans Sacks, Shuh-Meister und Poet dazu"

— себто: „Ганс Сакс, шевський майстер і до того поет". Борковський виголошував се „dazu" („до того") з натиском, зазначуючи, що поетична муза була в Сакса тільки додатком до шевського ремесла. І додав про себе: „Чи Ви думаєте, що зі мною тут числилися би, якби я був тільки співробітником „Діла", а не мав своєї пенсії, як би вони знали, що я **мушу** тут сидіти?"

Ті „вони" се були партійні провідники, члени Видавничої Спілки „Діла": професори, адвокати, лікарі, судді, директори банків, словом, люди, які мали певні становища.

Маю вражіння, що ті „вони" були одною з причин, чому в річниках „Діла" згубилася письменська індівідуальність Белея і чому його житте було таке тяжке. Вони пригнітали його, вони диктували йому свою волю, а він мусів їх слухати, бо не мав ніякого иншого заробітку.

Вже за моїх часів підчас якогось конфлікту між начальним редактором і партійною управою один з членів партійної управи щиро сказав: Мусить нас слухати, бо не має нічого иншого в руках. А як не хоче, то нехай собі йде, а потім, як випоститься, буде проситися на співробітника".

За часів Белея — думаю — не було инакше.

Так, так... Читачі, читаючи готовий часопис, не мають поняття, які трагедії криються иноді в тих друкованих рядках.

Начальним редактором „Діла" був Белей до кінця 1901 р. Хоч мав усего 45 літ, був такий немічний, що не міг працювати на тім становищі. Пару років працював ще як співробітник „Діла", а потім пішов на пенсію, яку йому признало видавництво.

Коло 50. року життя почався в нього старечий занепад, який з часом зробив з нього зовсім несвідому істоту. Дух його вмер уже давно, а жило тільки тіло, яким з великим відданнем опікувалася його одинока дочка.

Тепер смерть поклала кінець і його тілесному істнуванню.

Прага, 29. жовтня 1921.

**Др. Михайло Лозинський.**



# ЩО КОЖДА ЛЮДИНА ПОВИННА ЗНАТИ ПРО СУХОТИ.

**Здоровля і Праця.**

Коли хора людина вилічиться, значить коли доктор скаже що сухоти вже вигоїлися, тоді, звичайно, пацієнт може знов працювати. І звичайно найлїпше йому вернутися до тої праці яку робив перед тим. Але коли та праця вимагає тяжкого фізичного напруження або коли приходиться працювати в порості або в вогкости або вдихати шкідливі ґази, тоді поздоровівший сухітник повинен пошукати собі иншої роботи. Буває, що лікар дозволяє з початку працювати лиш по трохи, по скільки годин в день, і щойно згодом пацієнт може взятися за роботу повною силою. Одначе взагалі менше важно чи працювати довше чи коротше, вісім чи десять годин, як щоб найти собі працю в місци чистім, добре провітренім і виставленім на сонце.

Не дивлючись на те що хорий вже подужав і може працювати, він повинен використати кожду свободну хвилину, щоб спочати і віддихнути. Відпочивати вечерами дома і коли можливо спочати ще й в полудни по обіді хоч пів години. По праці можна розважитися і забавитись, та все ліпше пошукати собі забави чи розваги десь на свіжім воздусі. Спати що найменше вісім годин кождої ночі, так щоб рано почувати себе освіженим і здатним до роботи.

Нераз подужавшим сухітникам радять, щоб шукали собі роботи в полі, звичайно на фармі. Певно що для здоровля кориснійше свобідне поле і свіжий воздух на селі як запорошена фабрика або заперте бюро. Одначе відомо, що робота на фармах звичайно тяжка, вимагає довгих годин і непривичному міському робітникови звичайно понад сили. Тому безпечнійше не рискувати а вернутись до тої роботи до якої людина звикла.

Хоч і почувається вже зовсім здоровим, то лікара від часу до часу все треба порадитись. Спочатку нехай огляне пацієнта що місяця згодом вистане що три місяці або й що пів року. Але коли лише пацієнт почне покашлювати, горячкувати, почуватися змученим і т. и. сейчас треба піти до лікаря.

Та з другої сторони коли лікар чи в санітоgії скажуть що людина вже здорова, то не треба чого-будь тривожитись і на кождім кроці боятись за своє здоровля. Спокійне життя і праця привернуть її добрий настрій, що для повного вилічення теж необхідно потрібний.

# ДОПИСИ

## Н. С. ПІТСБУРҐ, ПА.

### Народне віче.

В неділю, 6. листопада, відбулося народне віче в нашій місцевости. На зазив місцевого пароха, о. Нестора Дмитрова, на се віче прибуло значне число людий, хотяй наша місцевість невеличка. Віче було заповіджене на 8-му годину вечер, а вже коло пів осьмої наша невеличка церковна галя була майже заповнена. Точно о годині 8-мій прибув на галю др. Мишуга в товаристві о. Дмитрова.

Збори отворив о. Дмитрів короткою промовою і пояснив зібраним, в якій властиво справі се віче було склакане. Предсідателем віча остав о. Н. Дмитрів, а на секретарів вибрано Гр. Процика і В. Онишкова. Відтак предсідатель уділив голосу д-рови Мишузі.

Др. Мишуга, забираючи слово, передав зібраним привіт від правительства Східної Галичини, а потім почав свій реферат. Він перейшов цілий ряд подій, які пережив наш український нарід в Галичині від часу австрійської революції аж по нинішний день, представив положенне галицького правительства і його фінансову ситуацію та виказав блуди наших робітників тут в Америці, котрі даються зводити ріжним шубравцям, обманцям, а навіть запроданцям. Він між іншим сказав таке: „Сором повинен бути тим, котрі оплачують такі орґанізації і таких редакторів, які тепер власне, в так важній хвили, коли галицький нарід веде борбу за свободу і волю, за своє істнованнє, обкидають болотом українське галицьке правительство і українську справу". Др. Мишуга говорив дуже занимаючо, переконуючо, так що підчас його бесіди слези котилися присутним з очий.

По скінченню бесіди д-ра Мишуги предсідатель, о. Дмитрів, завізвав учасників до закупна бондів правительства Східної Галичини. Перший дав почин о. Дмитрів, деклярyючи суму 100 долярів. Відтак слідували меньші суми, які понизше подано.

Підчас запису на бонди предсідатель просив учасників, аби розвели дискусію над справами, які обговорював др. Мишуга, і щоби ставили запити, на які він готов відповідати. З огляду на се, що ніхто не забирав голосу ані не ставив запитів, др. Мишуга почав говорити про большевиків. Тут треба зазначити, що наші червоні були на гали, але ані оден з них не мав відваги обзиватися.

Предсідатель прочитав резолюцію, котру вислано до правительства американського і до Ради Амбасадорів. Ся резолюція звучить по українськи так:

Українці, мешкаючі на Н. С. Пітсбурґ, Па., апелюють до Вас, аби Ви вже раз положили конець польському мілітарному окопуванню Східної Галичини, а привернули українському населенню його правно вибране правительство з Евгеном Петрушевичем на чолі.

Друга резолюція, до українського загалу в Америці, звучить так:

Братя Українці! Наспіла пора, коли ми повинні всі як оден єднатись і стати проти ворога, Ляха наїзника на наш рідний край, нашу Галичину. Та, на жаль, поміж нами тут в Америці знайшлась одна часопись, котру оплачує наш робітник своєю кервавицею, що містить фальшиві вісти про наше правительство, а тим підриває довіре до нашого правительства в народі. Ми, зібрані тут на нинішнім вічу, протестуємо проти фальшивих і шкідливих статий „Народної Волі" в Скрентон, як також проти її теперішних редакторів. Взиваємо Уряд Українського Робітничого Союза, щоби він усунув таких редакторів. Взиваємо членів У. Р. С., щоби вони вплинули на свій уряд і на своїх редакторів, аби вони перестали киринити в народній роботі. В противному разі як урядників так і членів названої орґанізації український загал уважати-ме за зрадників свого народу і своєї держави.

**Бондів закуплено, як слідує:**

Гроші зложені на вічу: Ілько Федина $50; Павло Рабик і Терентій Іваніцький по $15; Яків Біда $10; Ілько Роздай $5. — Разом $95.

Гроші зложили в минувшім тижни: Василь Онишків $35; Василь Москаль і Теодор Зеленяк по $25; Іван Медянка, Іван Марунчак, Михайло Дербіш і Василь Василько по $15; Дмитро Бороха $10. — Разом $155.

Дальше зложили: Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 118 У. Н. Союза, $50; Дмитро Мельник, Василь Лисовський, Іван Корбецький і Іван Цвік по $10; Гнат Водошин і Панько Лещак по $5. — Разом $100.

Загалом зібрано на українські бонди по нинішний день $350.

По записі зібрані відспівали кілька українських пісень, а відтак предсідатель, подякувавши д-рови Мишузі і всім жертводавцям, замкнув віче.

**о. Нестор Дмитрів,** предс.
**Василь Онишків,**
**Григорій Процик,** секр.

## РОСФОРД, О.

### Чому не йдете рівно з нами?

Хоч маленька, але славна громада українська в Росфорд, О., котра числить заледви 36 родин, і то переважно Лемків з Боська та сусідних сіл повіту сяніцького, хай послужить своїм щиро патріотичним приміром і другим більшим громадам, а особливо тим людям байдужним з Поділя (що правда, не всім), котрі жиють між росфордською громадою та з роззявленими губами чекають чогось готового, мов Жиди манни.

Недавно тому, бо лиш місяць в зад, щирі українські патріоти закупили українських бондів за 210 долярів і помимо теперішних тяжких часів стараються всякими силами знова післати кількадесять долярів до українського представництва у Вашінґтоні на оборону рідного краю з ляцької кормиги.

І от в неділю, 13. падолиста б. р., на братськім мітінгу ухвалили члени закупити з братської каси бонд за $25, а секретар братства, Олекса Невойда, купив бонд за $10. І люди ще куплять, аби була більша сума.

Дехто з чесних читачів „Свободи", прочитавши сю дописъ, помислить собі: „Та не знати чим там славитися: тими 245 долярами? Се не єсть так богато, щоби тим аж публично хвалитися!" А от вам, любі читачі, оправданне хвальби сеї маленької громади:

Коли послідним разом було віче в Толідо, на котрім др. Білик говорив до народу та представляв всілякі справи, то за Східну Галичину, то за Лемківщину (хотяй тутешні Поляки звертають увагу Лемкам, що їх околиця лежить уже по західній стороні ріки Сяну, отже вони мусять належати до Польщі), та завзивав горячими словами нарід до жертв на ратунок рідної землі, то ся громадка, котра прибула аж з Росфорд, аби послухати, що буде говоритися про їх міцевість у старім краю, не слухала жадних підцептів, але зложила щедрі жертви, бо звиш 400 долярів. Чому? Бо у Лемків є щире серце, є любов до своєї рідної землі. Лемки відмовлять собі щонебудь приємного для життя, а ратують край від Ляха-наїзника.

Правда, складали жертви на тім вічу і Подоляни (як їх Лемки називають), але декотрі з них лиш через око давали, бо власне через других не красно з галі виходити. Аж при закупні бондів показалося, які вони сини України. Коли їх запитано про бонди, то вони відказали на се ось так: „Я вже раз дав 10 чи 20 долярів, а визволення нема. Волів би я був ті гроші програти в карти, або купити за них ґальон „муншайну", то був би хоч знав, що лежав зі завязаною головою". При тих словах дотичний мудрагель заложив собі за зуби „цю-тебеко", взяв „Молот" в руки, та давай вичитувати з него клевети та критики то на „Свободу", то на Петрушевича і „його" бонди. А далі зачав ще наклонювати збиравших бонди, щоби вони не читали „Свободи", бо ся часопись лиш людям голову баламутить; а „Молот" то освічує (хиба таких, як вони).

Другий знова, підсунувши шапку з чола геть назад, притулив палець до чола, кажучи: „То ще чоловікови жаль, що декотрим людям ще тут порожно та дають натягатися всім, хто тільки схоче".

Бачите, любі читачі яка се страшна легкодушність! Такі люди є подібні до того чоловіка, що лежав в холодку під грушею і чекав, аж сама готова грушка впаде йому до рота. Тож світь дальше під деревом без праці і труду та чекайте, аж сама „вільність" прилетить під ніс і скаже: вставайте, бо ви вже вільні. Але ба! Як би так всі люди спускалися на таку „вільність", то були би такі вільні, як молоде курятко у яструбових кіхтях.

Встидаймося тим, що ми Українці, такий великий нарід, а свободи не маємо; стіймо під дверми і 24 години, а не пукаймо, то нам ніхто не отворить. Під сю пору, коли важиться доля нашого визволення, треба не пальцем лукати, але гримати цілим пястуком; а тим пястуком нехай буде „бонд позички національної оборони". Не можете купити бонду за 100 долярів, то купіть за 10, або хоч за 5 долярів. Нас, Українців, є тут в Злучених Державах около міліона, тож як би кождий купив бонд лиш за 5 долярів, то, як з маленьких кусочків цеґол повстає велика камениця, то так з наших малих бондів повстане велика оборона до визволення українських земель. А памятайте на те, що коли дасьте якого доляра на народну ціль, то не кричіть вже попід небеса: „О! Я вже раз дав, а з того нічого нема!" Так не треба казати; треба тямити те, що дехто з вас не буде тут в Америці перебувати на завсіди, а колись замислить їхати до родинної землі. Що би ви сказали, колиб ви приїхали до ще гіршої неволі, ніж була та, з якої ви виїхали? Ви мусіли би сказати: „Була нагода зі Злучених Держав ратувати свій рідний край, але ми не хотіли користати з неї".

Тож до діла, поки час! Засилаймо наш запрацьований гріш на закупно бондів до представництва Галичини у Вашінґтоні, на борону нашої справи, щоби в будучности не плакали на нас наші наслідники, що ми не вміли, або не хотіли виборoти їм правдивої свободи. Не робім жадних роздорів між собою, ідім слідами других народів, а побачимо, що спільними силами виборемо для себе та для наших дітий правдиву самостійність. Аж тоді можемо сміло сказати, що ми є сильний, могучий сорок-міліоновий нарід.

**Оден з громади.**

## НЮ ЙОРК, Н. Й.

### Під розвагу українським церковним громадам.

На днях межи 24. жовтнем а 13. падолистом б. р. відбувся **Перший Український Базар** в Ню Йорку, в гали парохіяльній під ч. 28 Іст 7-ма улиця, який був устроєний заходом Вп. о. Каноніка Підгорецького і церковного комітету. Базар сей удався надсподівано красно. Брали в нім участь не тільки члени церковної громади, але напливало кождого вечера велике множество Українців з других світських орґанізацій, як рівнож і чужинців. Найліпшим доказом того, що на цілий тиждень базар сей продовжено; а приніс він церкві чималу користь, як моральну так і матеріяльну. Не тільки церковна каса зробила на базарі поважну суму грошеву, але через базар много Українців пізналося близше і між членами та членицями української церковної громади завязалася тіснійша дружба.

Належить тут особливо з натиском згадати, що заряджуванням подібних базарів по других церковних громадах, особливо, де церкви обтяжені довгами — як на нинішні тяжкі часи — можна неодну церкву легко двигнути від грозячого їй матеріяльного упадку.

Спеціяльна компанія, яка істнує тут в Ню Йорку, під імeнем F. J. Schneck & Co., 110 Fifth Ave., при помочі котрої той базар був випроваджений, уміє, з бізнесової точки виходячи, дуже вдачно такий базар в користь церкви перевести. Є се компанія дуже солідна, бо дає свій матеріял, уряджeннє, покриває наперед всі видатки, як адвертайзменти і доставленнє товару на виґравки, а по обтягненню малого проценту з суми чистого доходу приспорює церкві велику користь матеріяльну.

Длятого всі инші громади церковні, не тільки в околици Ню Йорку, але і по дальше розкинених місцевостях, повинні звернути бачну на се увагу і використати добру спосібність, яка тепер їм лучається.

Розуміється, попровадженне базару вимагає чимало праці зі сторони громадян, особливо тих, котрі входять в склад базарового комітету, як мущин так і женщин, але праця така оплатиться, бо слідно її по зиску і овочах, які випливають з уряджeного базару.

Належить признати, що тут великі труди положив комітет базаровий, складаючийся з около 40 членів. Честь і слава їм за їх ревну працю і посвяту! Особливо було дуже гарне закінченне базару. Бо дня 13. падолиста б. р. відбувся величавий концерт, на котрім явилося велике число Українців як і чужинців. Концерт сей се був справдішний пир духовий. Як з одної сторони богата програма ріжнородних творів вокально-музичних, так з другої сторони її вдатне виконанне попросту чарували публику. Гарно були відспівані продукції вокальні Українського Хору під батутою місцевого учителя співу, п. Онуфрика. Прекрасно виконала музичні твори дітвора, як з самого Ню Йорку так і з околиці, котрої родичі не щадили ні труду ні видатків, аби лише бути в спромозі пописами своїх дітий натішитись і налюбуватись. Справді, як бачилось на сцені малі діти, котрі заледви по недовгім часі науки музики показували так великі поступи, то серце чоловіка слухаючого неначе віск таяло, а з радости ставали в очах сльози, що між українською молодіжию криється так богато талантів музичних.

А вже не мож знайти слів похвали і признання для Вп. Пана М. Корикори, українського професора музики і співу в Ню Йорку, і для його учеників. Виконанне з прецизією ними кількох тяжших продукцій музичних було так удатне і містерне, що кождого душа наче розпливалась від чару милозвучної мельодії. Тому і не дивниця, що п. Корикору нагороджувано довгими оплесками в доказ узнання його умілости і праці.

Сольові партії, як дует, відсіваний п. В. Яремою і п. В. Лавришком, з котрих перший славиться між українською громадою гарним барітоновим, а другий милим теноровим голосом, так само соля, відспівані самим п. В. Лавришком, випали удачно.

Прекрасно відспівали одну пісню-дует п. Корикора зі своїм учеником п. М. Пізнаком, з котрих послідний від недавна почав побирати лекції вокального вишколення. П. М. Пізнак при витривалій праці і пильности може колись стати гарною силою на полі музики і співу в українській громаді нюйорській.

Дня 15. падолиста б. р., у второк вечером, на запрошенне Вп. о. Н. Підгорецького зійшлися всі працівники базару, члени комітету церковного і представителі хору, а між ними і запрошені Вп. Панство Корикори, до галі парохіяльної, де відбулася спільна перекуска, в часі котрої Впр. о. Парох подякував всім присутним за їх працю і поміч в базарі. Довго, бо майже до півночи, молоді разом зі старшими забавлялися при грі музики, перейшовши після перекуски до галі Народного Дому. Кождий чувся неначе членом одної родини, тому і жалко було відходити і розлучатись. На кінци дуже гарно відспівала Вп. пані Корикора на просьбу всіх присутних одну пісоньку при акомпаніяменті фортепяна, котрою причинилася до тим милійших споминів про сей вечер, який довго лишиться в серцях присутних. Пані Корикора орудує дуже гарним і милим сопрановим голосом, а тимсамим є славою для української громади в Ню Йорку.

Базар сей взагалі буде милою згадкою для всіх Українців, котрі належать до парохії нюйорської, як рівнож і для прихильників церкви, бо з ним вяжеться друга памятка, якої базар був лише випливом, або наслідком, а то десять-літного ювилею посвячення церкви під ч. 22—28 Іст 7-ма ул. Памятку ювилейну відсвятковано величавим торжеством в церкві в послідну неділю перед розпочаттєм базару, 23. жовтня б. р., в часі котрого відбулося посвяченне хреста процесійного.

Велике узнанне за заслуги, положені около церковної громади, як рівнож за працю коло базару, належиться Вп. о. Каноніковн Підгорецькому, котрий ні трудів, ні часу, ні посвяти не щадить зі своєї сторони, щоби лише життє громади церковної підтримати і її розвивати. Честь проте таким труженникам на ниві Христовій і народній!

**Парохіянин.**





# ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ